

Büyük Zafer Tarihi Belgelerde

Türk ordusunun 96 yıl önce zaferle taçlandığı kahramanlık destanının tarihi belgeleri, Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığında özenle korunuyor. - 30.08.2018

Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün başkumandanlığında Türk ordusunun 96 yıl önce zaferle taçlandığı kahramanlık destanının tarihi belgeleri, Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığında özenle saklanıyor.

AA muhabirinin Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığından aldığı bilgiye göre, aralarında Büyük Taarruz öncesinde ve sonrasındaki günlük harp raporları, Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın Büyük Zafer sonrası Türk ordusuna hitaben yayımladığı, “Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!” emrinin yer aldığı bildirinin Fransızca kaleme alınmış hali ile Büyük Önder'in telgrafları ve yazılarına ait belgeler, arşivlerde korunuyor.

Tarihin altın sayfalarının yazıldığı 26 Temmuz 1922'de başlayan ve 30 Ağustos'ta büyük bir zaferle sonuçlanan Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi öncesinde Erkanı Harbiye-i Umumiye (Genelkurmay Başkanlığı) tarafından hazırlanan günlük harp raporlarında dikkati çeken ayrıntılar yer alıyor.

Yunan askerlerinin köy ve ormanları yakmaları tarihi belgelerde

Bu raporlarda Kocaeli, Eskişehir, Afyon, Sandıklı, Çivril, Çay ve Aydın taraflarındaki cephelerde, Türk ve Yunan orduları arasındaki mevzi ve lokal çatışmalar, iki taraf birliklerinin vaziyetleri, tahkimat faaliyetleri ve askeri hazırlıklarının yanı sıra Yunanların atış sahalarını genişletmek ve Türk birliklerinin ilerlemesini güçleştirmek amacıyla çıkardıkları orman ve köy yangınları ile Eskişehir-Afyon hava sahasında uçakla havadan keşif ve gözetleme faaliyetleri konularında detaylı bilgiler veriliyor.

Ayrıca Büyük Taarruz'un askeri durumunu bildiren Mustafa Kemal Paşa'nın çektiği telgraflarda da önemli detaylar bulunuyor.

25 Ağustos 1922'de Başkumandan Mustafa Kemal Paşa, İcra Vekilleri Heyeti Reisi Rauf Bey'e gönderdiği bir telgrafta, “Garp (Batı) Cephesi'ndeki orduların 26 Ağustos Cumartesi günü düşmana taarruza başlayacağı ve konunun Rauf ile Adnan Beyefendilere yazıldığı.” bilgisini veriyor.

Ayrıca, Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Reisi (Genelkurmay Başkanı) Fevzi Paşa da Vekiller Heyeti Riyaseti'ne (Bakanlar Kurulu) telgraf göndererek 26 Ağustos 1922'de sabah saatlerinde bütün cephelerden taarruz hareketine başlandığını duyuruyor.

Öte yandan Mustafa Kemal Paşa, 27 Ağustos'ta Rauf Bey'e gönderdiği telgrafta ise “Yalova mıntıkasında Yalova-Pazarköy şosesinin batısındaki Kurtköy civarında ve Akçaköy Lefke mıntıkalarında düşmanla muharebenin sürdüğü, Eskişehir şark cephesiyle Afyonkarahisar şark cephesinde İkinci Ordu'yla düşman arasında muharebenin devam ettiği, Seyitgazi mıntıkasında Çakmaktepe ile Kazuçuran tepelerinde şiddetli çatışmalar olduğu, Afyon'un güneyinde düşman taarruzlarının püskürtüldüğü ve düşman mevzilerinin bir kısmının ele geçirildiği, boğaz boğaza devam eden şiddetli çatışmalar neticesinde Afyon'un batı cephesindeki 1310 rakımlı tepenin işgal edildiği ve düşmanın buradan atıldığı, diğer hatlarda da taarruzların devam ettiğini” paylaşıyor.

Bir başka telgrafta ise “Birinci Ordu'nun taarruzunun başarıyla sonuçlandığı, Afyonkarahisar'ın işgal edildiği, geri çekilen düşmanın durup dinlenmeden takip edildiği ve geri çekilme sırasında koruma vazifesi yapan kıtalarıyla muharebe edildiği, bir hayli erzak, cephane, malzeme ve topun ganimet olarak alındığı, subay ve erlerin gösterdiği kahramanlığın tasvir edilemeyeceği, cephenin diğer kısımlarındaki hareketlerin de istenilen şekilde ilerlediği” bilgileri aktarılıyor.

Mustafa Kemal Paşa, Rauf Bey'e 29 Ağustos'ta yazdığı bir diğer telgrafında ise “Kocaeli mıntıkasında muharebenin devam etmekte olduğunu, Eskişehir cephesinde tespit edilebilen düşman fırkalarında geri çekilme alameti görüldüğünü, Afyon'un batı ve güney cephelerinde yoğunlaşan düşman güçlerinin 26 ve 27 günlerinde cereyan eden meydan muharebesi neticesinde tamamen mağlup edilerek batı ve kuzeybatı istikametlerinde düzensiz şekilde çekilmekte olduklarını, düşmanın toplanmasına imkan bırakmamak için gereken tedbirlerin alındığını, düşmanın terk ettiği top, mühimmat ve malzeme miktarının arttığını, düşmanın zayıtının çok ama Türk ordusunun zayıtının az olduğunu” bildiriyor.

Büyük Önder, 31 Ağustos'ta Rauf Bey'e gönderdiği bir telgrafta da 26 Ağustos'ta başlayan Afyonkarahisar Dumlupınar Meydan Muharebesi'nin 31 Ağustos 1922 sabahında sona erdiği, beş gün beş gece kesintisiz devam eden muharebenin ayrıntılarına ilişkin bilgiler ile Kütahya'nın işgal edilerek düşmanın mağlup ve perişan edildiğini top, cephane, alet ve edevatıyla otomobil, araba ve her türlü malzeme ve eşyalarını bırakmak zorunda bırakıldığını aktarıyor.

31 Ağustos 1922'de, Dumlupınar'dan Ankara'ya gönderilen, 36 saat süreyle devam eden Afyonkarahisar Dumlupınar Meydan Savaşı'nın durumu hakkında geniş bilgilerin verildiği telgraf da belgeler arasında yer alıyor.

Telgrafta düşmanın nasıl geri çekilmeye zorlandığını anlatan Büyük Önder, şu ifadelerle yer verdi:

“Çeşitli safhalarda bu çarpışmalar sırasında topçularımız büyük bir faaliyet ve ustalıkla düşmanı sıkıştırdı. Piyadelerimiz kısa kısa ateş savaşlarından sonra gece ve gündüz süngü hücumları ve bomba baskınlarıyla düşman birliklerinin büyük karargahlarının içlerine kadar girdi. Düşmanın kaçış güzergahları üzerinde bulunan atlı birliklerimiz bir taraftan topçularını kullanırken diğer taraftan yalın kılıç düşman içlerine saldırdı. Savaş ve keşif uçakları bomba ve makineli tüfekleriyle yukarıdan saldırdı. Her taraftan yıldırım etkisi yapan bu saldırılar karşısında düşman ordusunun büyük bölümü yenilerek kıtaları birbirine karışmış halde ikiye bölündü.”

“Düşman birlikleri varını yoğunu terk etti”

Birliklerin düşmandan önce Dumlupınar mevzilerini tutması ve süvari birliklerinin savaş alanının kuzeybatısından yollara hakim olması sayesinde Kızıldaş deresi içinde düşmanın sıkıştırıldığını belirten Mustafa Kemal Paşa, birliklerin güneşin doğuşuyla süngü ile düşman içine dalıp yenilgiye uğrattığını, varını yoğunu terk eden düşmanın dere ve ormanların içinde perişan bir hale geldiğini bildirdi.

Mustafa Kemal Paşa, düşman askerlerinin yüzlercesinin teslim olmaya başladığını ve savaşta ele geçen çok sayıda malzemelere ilişkin bilgi verdiği telgrafta şunları kaydetti:

“Bu başarının Allah'ın bir lütfu olduğunu düşünüyorum. Şimdiye kadar tespit edilebilen düşmanın Eskişehir grubundan bir fırkadan fazla kuvveti 29 Ağustos 1922 günü Seyitgazi civarından Meydan Muharebesi istikametine yetişip yardıma teşebbüs ettiği anlaşılmıştır. Vaziyet ve manzaradan etkilenen bu düşman kuvveti kuzey istikametine çekildi. Gerek bu kuvvetin ve gerek Eskişehir'de bulunan diğer düşman kuvvetlerinin imhası için de

önlemler alınmaktadır. Bütün düşman kuvvetleri sürekli takip sayesinde mevzilerini terk ederek çekilmeye başlamışlardır.”

“Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!”

Belgeler arasında Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın Türk ordusuna hitaben yayımladığı, “Ordular, İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!” emrinin yer aldığı bildirinin Fransızca kaleme alınmış hali de özenle saklanıyor.

Öte yandan Mustafa Kemal Atatürk'ün, 30 Ağustos 1922'de milletle tek yürek olarak kazandığı zaferde, milletin maddi ve manevi desteğinin istendiği de belgelere yansdı.

Ordunun muharebeye başlaması sebebiyle cami, medrese ve tekkelerde Kuran-ı Kerim okunup, dua edilmesi istenirken, TBMM İcra Vekilleri Heyeti Reisi Hüseyin Rauf (Orbay) tarafından vatanın istiklalini kurtarmak için başlatılan Büyük Taarruz da halktan orduya maddi ve manevi destek beklendiğine dair bazı illere telgraf gönderildi.

Ayrıca, Büyük Taarruz'un ilk iki gününde ordunun elde ettiği başarıdan dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi İcra Vekilleri Heyeti'nin Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Reisi Fevzi Paşa'yı tebrik telgrafı da belgeler arasında bulunuyor.

Zaferin ardından Fevzi Çakmak'ın yazdığı 6 Eylül 1922 tarihinde düşmanın Söke'yi tahliye ettiği ve 9 Eylül 1922 tarihinde düşmanın İzmir'den uzaklaştırıldığına dair harp raporu ile 7 Eylül 1922 tarihinde Aydın'ın kurtarıldığı ve 13 Eylül 1922'de Söke civarını düşmandan temizlemek üzere askeri birlik gönderildiğine dair 15 Eylül 1922 tarihli harp raporu da tarihe ışık tutuyor.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA